

บทคัดย่อ

โครงการการลดผลกระทบของสารเคมีในลำน้ำห้วยโซ่ บ้านคลองเจริญ หมู่ที่ 5-6 ตำบลบุญทัน อำเภอสวรรคต จ.หนองบัวลำภู (ห้วยโงงตอนบน) โดยบัวลย์ โนนสกุล และคณะ จัดทำขึ้นในพื้นที่ทำการเกษตรในเขตพื้นที่ 2 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านคลองเจริญ หมู่ที่ 5 และ 6 ตำบลบุญทัน อำเภอสวรรคต จ.หนองบัวลำภู จำนวน 303 หลังคาเรือน ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่มีการปลูกพืชที่ใช้สารเคมี จำนวนมากมีระยะเวลาในการศึกษา 17 เดือน เริ่มจากเดือนมกราคม 2555 – พฤษภาคม 2556 มีวัตถุประสงค์ของโครงการ ได้แก่ (1) เพื่อศึกษาพัฒนาการของการใช้สารเคมีในการเกษตรในเขตพื้นที่ต้นน้ำห้วยโซ่จากบริบทชุมชนถึงนโยบายรัฐ (2) เพื่อศึกษาชนิด ปริมาณ และผลกระทบของการใช้สารเคมีที่ส่งผลลำน้ำห้วยโซ่ (3) เพื่อศึกษารูปแบบการใช้ประโยชน์ของชุมชนทั้งสองหมู่บ้านจากลำน้ำห้วยโซ่จากอดีตถึงปัจจุบันว่ามีการใช้ประโยชน์ในรูปแบบ และ (4) เพื่อค้นหาวิธีการในการลดผลกระทบของสารเคมีในลำน้ำห้วยโซ่ (ห้วยโงงตอนบน) และ และมีปฏิบัติการในการแก้ไขปัญหา

ผลการดำเนินโครงการสรุปได้ว่าการศึกษาการพัฒนาถึงผลกระทบของสารเคมีในลำน้ำห้วยโซ่ (ห้วยโงงตอนบน) ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐเช่นกรมทรัพยากรน้ำภาค 3 สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย (สกว.) จากการศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมการใช้สารเคมีจำนวนปริมาณจากอดีตประชาชนในกลุ่มเป้าหมายได้ตอบคำถามของนักวิจัยว่าตั้งแต่สมัยที่บรรพบุรุษได้ใช้ภูมิปัญญาทางการเกษตรในการใช้สมุนไพรในการขับไล่ศัตรูพืช แต่ในปัจจุบันมีสารเคมีเข้ามาแทนที่ ทำให้สภาพดินและน้ำมีสภาพเสื่อมโทรมลงไปมากทำให้เกษตรกรต้องหันมาใช้สารเคมีมากขึ้นเพราะถ้าไม่ใช้ก็จะถูกคุกคามจากศัตรูพืชจากไร่ข้างเคียงที่ใช้สารเคมีขับไล่ศัตรูพืช จึงทำให้เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายที่ทีมวิจัยลงพื้นที่หันมาใช้แต่สารเคมีกันเยอะมากเป็นอัตราที่สูงขึ้น และตั้งแต่มีโครงการผลการวิจัยลดผลกระทบของสารเคมีในลำน้ำห้วยโซ่เข้ามาในพื้นที่ทำให้เกษตรกรมีจิตสำนึกในการใช้สารเคมีมากขึ้นแล้วพากันหันมาใช้ภูมิปัญญาสมุนไพรและใช้อินทรีย์วัตถุสภาพของน้ำในลำน้ำห้วยโซ่ก็ดีขึ้นสุขภาพของคนในชุมชนก็ดีขึ้นตามลำดับ